

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Cruciatus per productionem qualitatis doloriferæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SECUNDA.

Cruciatuſ per productionem qualitatis doloriferæ.

ſimo, eoque ſordium omnium ſententiâ detineri. Et licet omnes fortè demones jam igni non alligentur, certumque ſit omnes non eſſe, ſaltem ſemper, in inferno, non tamen eſt minor eorum pœna, quàm aliorum; nam ut ait ſanctus Thomas hic quaſt. 64. art. 4. ad tertium, cum ſciant ſibi locum illum deberi, tantum cruciatuſ, quem ex timore & expectatione illius alligationis futura percipiunt eos affligit, ac pœna quam ex actuali alligatione aliquando ſunt percepturi. Quod etiam de animabus damnatorum dici poteſt reſpectu novi cruciatuſ, quem ex corporum poſt reſurrectionem combuſtione percipient.

Dæmonibus, qui extra infernum ſunt, cruciatuſ ab igne proveniens.

III.
Licet omnium par ſit ad ignem alligatio, diſpar tamen eſt poteſt cruciatuſ.

IV.
Hoc genus cruciatuſ declaratur exemplo.

Per alias creaturas poteſt Deus cruciare dæmones.

V.
Plurimi, & grauiſſimi Auctores tenent ſententiam de alligatione ad ignem.

VI.
Difficile videtur aſſerere alligationem hanc eſſe tantum dæmonum cruciatuſ.

Si quis obijciat, hinc ſequi pœnam omnium fore æqualem, cum alligatio, & conſequenter cauſa pœnæ ſit æqualis: Reſp. licet alligatio ſit æqualis, cruciatum tamen inde proveniente, inæqualem eſſe poſſe, ratione diverſæ apprehenſionis quæ prout magis vel minus fuerit vehemens, eò major eſt vel minor ignis cruciatuſ: ſicut delectatio beatorum eò major vel minor eſt, quò viſio fuerit perfectior.

Sicut ergo, inquirunt hujus ſententiæ Auctores, homo febrî, ſiti aut aliâ quacumque intemperie corporali affligitur, & torquetur, non in quantum agunt, ſeu activè aliquid efficiunt, ſed in quantum unita, & perſe immediatè diſconveniunt ſubjecto in quo ſunt; ita ſimiliter ut ignis Angelos cruciet, non eſt neceſſarium ut effectivè in illis quidquam producat, ſed ſufficit quod iſi ſit unitus: hoc enim eſt malum Angelo, tum quia ſua eum libertate privat, ad quam naturaliter maximam habet inclinationem, inſuperque in imo loco detinet: tum quia ignis, ut dictum eſt, reſ eſt per ſe vilis, & ex eo vilior quòd fetidus hominum flagitioſorum corporibus cruciandis ſit deputatus, licet poteſt Deus eos per aliam quamcumque creaturam cruciare: tum denique, quia fortè in ratione objecti eſt iſiſ diſconveniens, & cauſa pœnæ, in quantum ſcilicet loco Dei, in quem tanquam in objectum ſummâ contentione feruntur ſancti Angeli & animæ beatæ, dæmones contrariò ſummâ neceſſitate coguntur loco Dei objecti perfectiſſimi, in cognitione ignis, creaturæ viliffimæ, mentis oculos perpetuò deſigere, quod eos graviffimè cruciat.

Hæc eſt celebriſ illa ſententia de pœna per alligationem ad ignem, quam proinde cum totâ ſua probabilitate propoſui, ut cui arriſet, eam ſequatur. In genere hanc opinionem tenet S. Thomas 1. p. quaſt. 64. art. 4. ad tertium, & lib. 4. contra Gen. cap. 9. & alibi. Sanctum doctorem ſequuntur Thomiſtæ, Capreolus, Cajetanus, Ferrara, & alii; Sanctus etiam Bonaventura 2. p. a. 3. q. 1. Scotus, licet eò tandem hanc pœnam reducat, quòd dæmon ob ſuam ſuperbiam nollet ei alligari, Durandus, Gabriel & alii, qui omnes aſſerunt torqueri dæmones per alligationem ad ignem corporeum, non tamen omnes aſſerunt hanc ſolam eſſe eorum pœnam, ſed nonnulli aliam adjungunt.

Hæc ſententia ob tantorum virorum auctoritatem ſine dubio probabilis eſt: multa tamen mihi contra eam proponi poſſe videntur, quæ faciunt ut animus in ea plene non acquieſcat, præſertim dum aſſerunt adæquatam dæmonum cruciatum ab igne in hac alligatione conſiſtere: & ſanè aliam ignis pœnam quam hanc innuunt ſancti Patres. Pluribus hanc ſententiam hoc modo ſumptam impugnabo infra, Sectione tertiâ.

PATER Suárez lib. 8. cap. 15. num. 4. licet non neget alligationem illam ad ignem jam explicatam, aliud tamen ulterius neceſſariò requirit aſſerit. Dicit itaque per hoc cruciari ab igne dæmones, quòd ignis à Deo elevatus quantitatem quandam ſpiritualem doloriferam in iſiſ producat, quæ, cum ſpiritalia maximè ſuperent materialia, majorem multò iſiſ dolorem infert, quàm res ulla corporea inferre poſſit ſenſui.

I.
Secundus modus explicandi cruciatum dæmonum.

Hoc modo ſalvatur facilè quæ ratione eorum, qui gravius peccant, inæqualia ſunt tormenta, non ex parte tantum apprehenſionis, ſed iſorum etiam tormentorum, quod in omni pœnâ pro offenſis inflictâ ſpectari ſolet. Hoc inquam facile intelligitur; nocuum quippe antecedens apprehenſionem in diverſis diverſum eſt & inæquale: non ſolum enim qualitas illa habet latitudinem, diverſosque intentionis gradus, ſed variæ eſſe poſſunt qualitates hujusmodi ſpirituales doloriferæ, ſicut corporeæ; & quemadmodum hæ cruciant corpora, ita illæ ſpiritus malè per ſe afficiant & torquant.

II.
Qualitas doloriferæ clarè explicat quo pacto eorum pœnæ ſint ex parte objecti inæquales.

Dices primò: hac ratione non ignis ipſe dicitur cruciare, ſed tantum qualitas ab illo producta. Contrâ, ignis corporeus dicitur calcifacere, comburere, & cruciare manum, exempli gratiâ, & tamen hæc omnia præſtat, non per ſe immediatè, ſed per calorem à ſe productum. Idem eſt de aliis: ſic enim ingens aliquod ſaxum homini cuiquam impoſitum, dicitur ei eſſe moleſtum, eumque affligere, cum tamen nil per ſe præſtet, ſed per gravitatem, & impulſum à gravitate productum.

III.
Ignis materialem corpoream, non per ſe immediatè, ſed per calorem à ſe productum cruciat.

Urgebis: ergo & Deus dici poterit Angelos hoſce cruciare. Reſp. Deum quidem tanquam cauſam principalem in iſiſ pœnam producere, non tamen eſt novum vel in Philoſophiâ vel Theologiâ, ut actio verè tribuatur etiam cauſæ instrumentali: ſic Sacramenta dicuntur verè producere gratiam, aqua baptiſmalis lavare, mundare animam &c. Verba conſecrationis corpus Chriſti alligare ſpeciebus, & alia hujusmodi, licet Deus ſit, qui hæc principaliter præſtet.

IV.
Altit. non cauſa tantum principalis, ſed etiam instrumentalis, frequentè tribuatur.

Inſtabis ergo, ſolum metaphorice torquentur ab igne. Reſp. concedere hic omnes debere metaphoricum aliquem torquendi modum, ut optime notat Maratius de Angelis, diſp. 55. ſect. 7. num. 2. Alarcon tract. 6. diſp. 9. cap. 10. & alii: dicit enim Scriptura & Patres ignem infernalem urere & incendere dæmones, & animas, quæ tamen non niſi metaphorice ſumi poſſunt. Adde tamen ignem verè torquere & cruciare, non ſolum in quantum per ſubſtantiam & appropinquationem eſt diſconveniens, ſed quatenus etiam dolorem in manu efficienter producit, ut aſſerunt omnes, unde ſi verè idem præſtet, qualitatem ſcilicet hanc doloriferam in dæmonibus & animabus damnatis producat, verè dicitur & hæc & illos cruciare, licet ſola qualitas doloriferæ, ſive corporea ſive ſpirituale, ab igne vel in corporibus vel ſpiribus producta, ſit id quod cruciat formaliter, ſeu objective.

V.
Concedere omnes debet metaphorice cum hic aliquid torquendi modum.

Ignis producendo calorem dicitur verè torquere.